

Številka: 007-14/2015/2

Datum: 16.3.2015

Banka Slovenije
Slovenska cesta 35

1000 Ljubljana

ZADEVA: Vabilo na predstavitev enotnega kreditnega registra – odziv Informacijskega pooblaščenca

ZVEZA: Vaše elektronsko sporočilo z dne 16. 3. 2015 in dopis št. 28.00-102/15-MN z dne 2. 3. 2015

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju: IP) je po elektronski pošti prejel vabilo na sestanek, na katerem naj bi Banka Slovenije predstavila vsebino bodočega registra (specifikacije atributov za poročanje, časovnico uvajanja in izgradnje enotnega kreditnega registra, uporabnega tudi za dnevno obvladovanje kreditnih tveganj) in osnutek specialnega zakona o kreditnem registru (*»izloženo iz Zban«*). V dopisu ste navedli tudi, da je Banka Slovenije pri oblikovanju specifikacij v veliki meri vezana na zahteve ECB, ki še niso dokončne, in da boste osnutek posebnega zakona o kreditnem registru *»v teh dneh«* pričeli usklajevati z IP. Na predstavitev ste povabili predsednike uprav bank.

Na sestanku dne 2. 3. 2015 v prostorih Banke Slovenije smo se dogovorili, da IP posredujete osnutek zakona o enotnem kreditnem registru, ki ga je pripravila Banka Slovenije in ga IP pred tem sestankom še ni prejel. Dne 6. 3. 2015 ste IP poslali osnutek besedila zakona o enotnem kreditnem registru in nas prosili, da pripombe oziroma dopolnitve podamo do konca marca, kar bomo seveda, kot dogovorjeno, tudi storili. Hkrati ste navedli, da *»bo Svet ECB po sedanjih predvidevanjih sprejel med 22. in 26. junijem letos«* novo uredbo, vendar nam ne morete posredovati osnutka besedila uredbe, ker je zaupno. Pri tem pripominjamo, da normativna dejavnost v demokratičnih družbah ne bi smela potekati skrita pred očmi javnosti (kaj šele državnih organov, kot je IP, ki imajo v zakonodajnem postopku nekatere posvetovalne pristojnosti), ampak cela vrsta mednarodnih in nacionalnih aktov normodajalcem celo nalaga obveznost, da dajo predloge predpisov v javno razpravo, večina pa tudi, da se do pripomb javnosti dejansko opredelijo.

Do sprejema skrivnostne uredbe ECB se sklicujete na Priporočilo Evropske Centralne Banke z dne 24. februarja 2014 o organizaciji pripravljanih ukrepov za zbiranje podrobnih podatkov o kreditih s strani Evropskega sistema centralnih bank (ECB/2014/7; v nadaljevanju: Priporočilo ECB). Po podrobnem pregledu Priporočila ECB ugotavljamo, da se ta sploh ne nanašajo na osebne podatke, ampak ECB zaproša nacionalne centralne banke, da uporabljajo določbe Sklepa ECB/2014/6 o organizaciji pripravljanih ukrepov za zbiranje podrobnih podatkov o kreditih s strani Evropskega sistema centralnih bank (v nadaljevanju: Sklep ECB/2014/6). Citirana Sklep ECB/2014/6 in Priporočilo ECB pa sploh ne predvidevata obdelave osebnih podatkov. Govorita le o *»podrobnih podatkih o kreditih«*. Ti obsegajo posamezne postavke informacij o kreditni izpostavljenosti kreditnih institucij ali drugih posojilnih finančnih institucij v razmerju do posojilojemalcev, ki se ob ustreznem varovanju zaupnosti neagregirani lahko zbirajo po posameznih posojilojemalcih ali posameznih posojilih, vendar v anonimizirani obliki. Referenčna shema poročanja (priloga k Sklepu ECB/2014/6) namreč jasno predvideva, da se ob poročanju zagotovi alfanumerična identifikacija posojilojemalca, s katero se zagotovi, da ni mogoče razpoznati posameznih posojilojemalcev, torej gre tudi v primeru neagregiranih podatkov le za ustrezno anonimizirane podatke.

Poleg tega tudi Uredba Sveta (ES) št. 2533/98 o zbiranju statističnih informacij s strani Evropske centralne banke in Uredba Sveta (ES) št. 951/2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 2533/98 o zbiranju statističnih informacij s strani Evropske centralne banke, ki ju upošteva Sklep ECB/2014/6 in posledično Priporočilo ECB, izrecno določata, da se uporabljata brez poseganja v Direktivo 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter Uredbo (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov. IP je zato še toliko bolj nenaklonjen zbiranju in nadaljnji obdelavi

tolikšne količine osebnih podatkov posameznikov, sklicujoč se na dokumente ECB – za poročanje ECB obdelava osebnih podatkov namreč nikakor ni potrebna.

Poudarjamo, da je osnutek zakona, ki ste nam ga posredovali, izrazito nedodelan in povsem neustrezen, zato nas preseneča, da nadaljujete z aktivnostmi v zvezi z uvedbo enotnega kreditnega registra, za uvedbo katerega, do sprejema ustreznega zakona (ali morebitne uredbe ECB, na katero se sklicujete in katere vsebina nam ni znana) ni nikakršne pravne podlage. Brez normativne podlage pa je kakršnakoli »predstavitev vsebine kreditnega registra« povsem neprimerna. Zato IP predlaga, da Banka Slovenije aktivnosti v zvezi z izvedbo kreditnega registra ustavi, dokler ne bo ustrezna pravna podlaga za njegovo vzpostavitev dejansko usklajena.

Ker predstavitev najverjetneje ne nameravate odpovedati, v nadaljevanju IP podaja svoje preliminarno in splošno mnenje o predloženem osnutku Zakona o enotnem kreditnem registru, pri čemer izpostavlja zgolj najbolj očitne neskladnosti z veljavno nacionalno in evropsko ureditvijo na področju varstva osebnih podatkov:

1. ni razmejitve med podatki, ki se nanašajo na pravne osebe, in osebnimi podatki, kar za seboj potegne izrazito nesorazmernost in nesistemsost režima obdelave osebnih podatkov v predlaganem novem registru;
2. niso opredeljeni nameni obdelave osebnih podatkov, uporabniki osebnih podatkov in kdo je dolžan katere podatke, ki se nanašajo na koga, posredovati v register (navedeni so sicer nameni zakona (in še to zelo široko), vendar to ni isto kot opredelitev namena obdelave osebnih podatkov) – morali bi jasno opredeliti, katere osebne podatke, mora kdo posredovati v register in kdo sme katere osebne podatke obdelovati ter za kakšen namen, pri čemer morajo biti nameni in obseg obdelave osebnih podatkov sorazmerni z legitimnimi cilji, ki jih opredeljeni namen zasleduje;
3. zaradi odsotnosti razmejitve med osebnimi podatki in podatki, ki se nanašajo na pravne osebe, se ruši nacionalni in evropski sistem varstva osebnih podatkov – zlasti ukrepi za zavarovanje osebnih podatkov, pravice posameznikov v zvezi njihovimi osebnimi podatki (seznanitev z lastnimi osebnimi podatki, pravna sredstva v primerih netočnih in neažurnih podatkov) ter nadzor s strani samostojnega in neodvisnega nadzornega organa (namera o izključitvi pristojnosti nadzora s strani IP je absolutno nesprijemljiva);
4. v osnutku ni nobene opredelitve, kaj se zgodi z osebnimi podatki iz obstoječega sistema izmenjave informacij o boniteti strank, ki deluje na podlagi ZBan-1, čeprav je jasno, da naj bi se v določenih delih vsebina (nabor osebnih podatkov) novega registra prekrivala z obstoječim;
5. rok hrambe osebnih podatkov je absolutno predolg (15 let od prenehanja obveznosti kreditojemalca ali njegovega poroka);
6. nabor osebnih podatkov je izrazito prekomeren (148 podatkov!) in nejasno opredeljen (tudi ni jasno, kateri podatki se nanašajo na posameznike in kateri zgolj na pravne osebe);
7. izrazito sporna je namera o beleženju podatkov »o povezavah med kreditojemalci«.

Poudarjamo, da je pravica do varstva osebnih podatkov človekova pravica, urejena v 38. členu Ustave RS, ki izrecno določa, da zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa zakon. Praksa Ustavnega sodišča RS je nedvoumna glede tega, da je zakon, ki namena obdelave osebnih podatkov ne določa dovolj jasno, neskladen z Ustavo RS že sam po sebi. IP zato opozarja, da bo vsekakor vztrajal pri tem, da bo morebitna uvedba enotnega kreditnega registra podprta z ustavnoskladno pravno podlago.

Na podlagi vsega navedenega vas IP obvešča, da se predstavitev, na katero nas vabite, ne bo udeležil, ker ne vidi nobenega smisla v »predstavitvi vsebine bodočega registra«, ki ga želi vzpostaviti Banka Slovenije, ker Banka Slovenije nima nikakršne pravne podlage za vnaprejšnje vzpostavljanje »bodočega registra«. IP torej predlaga, da Banka Slovenije ne nadaljuje aktivnosti, usmerjenih v izvedbo in vzpostavljanje registra, dokler normativna podlaga ne bo vsaj okvirno usklajena. Banki Slovenije predlagamo, da to preliminarno mnenje IP, kot tudi podrobno mnenje na osnutek Zakona o enotnem kreditnem registru, ki ji ga bomo kot dogovorjeno seveda poslali do konca marca 2015, posreduje vsem predsednikom uprav bank, ki jih je povabila na predstavitev.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka